

Nederlanders kleuren China groen

’s Werelds eerste ecostad nabij Sjanghai krijgt een groot agropark met hulp van Nederlandse kennis. ‘Kansen genoeg voor onze landbouwsector’, zegt mede-initiatiefnemer Henk van Latesteijn.

Claudia Hulshof
Den Haag

Op 22 oktober opent landbouwminister Gerda Verburg met haar Chinese ambtgenoot Sun het Sino Dutch Agricultural Innovation and Promotion Center. Met dit initiatief willen Nederland en China hun samenwerking op landbouwonderzoek en -innovatie bevorderen.

Voor Henk van Latesteijn is het een bijzonder moment. Hij is directeur van TransForum, een innovatieprogramma dat duurzaam perspectief moet bieden aan de Nederlandse agrosector en de groene ruimte.

Met zijn TransForum is Van Latesteijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van ‘Greenport Shanghai’, een agropark dat de toekomstige inwoners van Dongtan van voedsel moet voorzien. Het is een toonbeeld van Nederlands-Chinese samenwerking. Greenport Sjanghai moet vlak bij Sjanghai verrijzen en heeft een oppervlakte van 27 vierkante kilometer.

TransForum heeft partijen bijeengebracht, begeleid en financieel ondersteund in de samenwerking die nodig was om het ont-

werp te maken. Samen met Wageningen Universiteit en de Shanghai Industrial Investment Corporation SIIC is er een plan opgesteld dat niet alleen is gebaseerd op wetenschappelijke kennis. Ook praktische expertise van agrarische ondernemers uit Limburg heeft het voorstel mede mogelijk gemaakt. Vandaar ook dat de Limburgse gedeputeerde Ger Driessen en burgemeester Bruls van Venlo dit project steunen met het tekenen van een ‘memorandum of understanding’. Daarbovenop biedt het project volgens Van Latesteijn kansen voor het Nederlandse agrarische bedrijfsleven.

V Ambitie genoeg in China.
‘Zeker. In het huidige beleidsplan van China is de “cradle to cradle”-gedachte (zie kader ‘Van wieg tot wieg’, red.) als basis neergelegd voor verdere economische ontwikkeling. Dat betekent nogal wat. De Chinese regering beseft ook wel dat zowel economische groei als snelle verstedelijking leidt tot meer milieuvervuiling. Ze neemt geen halve maatregelen.’

V Wat wordt het voor nieuwe stad?
‘Het principe is hetzelfde als dat van een gesloten kas waarbij je

kringlopen sluit: het afval van het ene product is voedsel voor het andere. Dit gebeurt nu op het niveau van een hele stad ter grootte van Manhattan. In deze stad mag geen afval meer geproduceerd worden en geen externe energie meer gebruikt. Het openbaar vervoer en de gebouwen zullen geen broeikasgassen meer uitstoten en de stad wil zichzelf voorzien van water en energie. Dit wil China bereiken met Nederlandse kennis en kunde. Of het allemaal gaat lukken, weet ik niet zeker, maar er wordt keihard aan gewerkt. De Chinese ambitie is er, en die is vele malen groter dan de ambitie die ik in ons land aantref. Nederland kan een leidende positie nemen. Als wij er nu voor zorgen dat onze kennisontwikkeling net even een stapje voorblijft op de kennisbenutting elders, dan hebben we onze positie heel helder gemaakt. Daar moeten we dan wel in investeren.’

V Wat moet de agrarische ondernemer doen?
‘Allereerst: nog beter samenwerken met allerlei partijen. Wil Nederland een koppositie behouden, dan is het noodzakelijk dat varkensboeren, tuinders, milieuorganisaties en dierenbeschermingsorganisaties allemaal leren samenwerken. Dit is een voorwaarde om zo efficiënt te kunnen produceren dat er geen afvalstoffen meer overblijven. De kennis over hoe je dat doet, kunnen we gebruiken in landen als China.’

V Is dat urgent?
‘Grondstoffen worden te duur, en we zullen vanwege de opkomst van de Bric-economieën (Brazilië, Rusland, India en China, red.) het moeten hebben van activiteiten waar wij al goed in zijn. We moeten dus nog efficiënter worden. De tijd is voorbij dat prijzen van landbouwproducten alleen maar dalen. We moeten rekening houden met stijgende prijzen voor ons dagelijkse eten. Niet tijdelijk, maar structureel. De Bric-economieën zijn in opkomst. Over vijftig jaar

Profiel Henk van Latesteijn

‘Innovatie kun je niet regelen. Daar moet je pijn voor lijden’, luidt de lijfspreuk van Henk van Latesteijn. Hij is sinds 1 januari 2005 algemeen directeur van TransForum. Hiervoor was hij bij het ministerie van Landbouw plaatsvervangend directeur Wetenschap en Kennisoverdracht en hoofd Strategie. Lange tijd werkte hij bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, eerst als wetenschappelijk medewerker, later als adjunct-directeur.

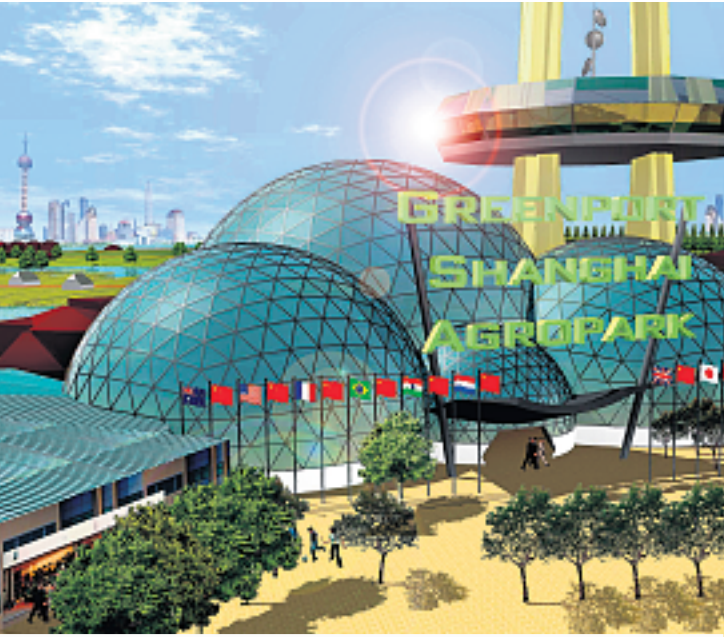

China heeft zo zijn eigen ideeën over hoe het zijn grondstofvoorraden veilig moet stellen. Zij sturen inkopers over de hele wereld en kopen grondstoffen waar ze het goedkoopst zijn. Chinezen sluiten een soort ruilhandel met vooral Afrikaanse landen. In ruil voor producten leggen zij infrastructuur aan. De verwachting is dat Brazilië, India en Rusland dit ook gaan doen.’

V Dat levert gemor op in het Westen.
‘Uiteraard. We vinden dat dat zo niet kan. Je kunt zeggen wat je wilt, maar de Chinese manier leidt wel tot een handelsrelatie waarbij beide partijen het idee hebben dat ze er beter van worden. En dat is beter dan paternalistische ontwikkelingsamenwerking.’

V Wat zijn de gevolgen voor ons?
‘Die zijn ingrijpend. Inkopers van westerse landen kunnen de goedkopere producten niet meer krijgen omdat langlopende contracten gesloten zijn met partijen in China of India. De hele structuur van de markt gaat kantelen. Inkopers van grote bedrijven als Unilever en Nestlé bepalen nu de grondstoffenprijzen. Straks bepalen de aanbieders van grondstoffen de prijzen. De prijzen zijn nu laag, omdat er meer aanbod is dan vraag, maar dat is straks niet meer zo. Stijgende grondstofprijzen zullen leiden tot stijgende kosten voor ons dagelijkse eten. Dat betekent weer dat er relatief minder overblijft voor andere zaken. Het zal dus een temperend effect hebben op de gehele economie.’

Claudia Hulshof is freelance journalist. Op de conferentie **Cradle to Cradle**, www.lets-cradle.nl 1 en 2 november in het Mecc te Maastricht spreekt Henk van Latesteijn over TransForum en Greenport Shanghai.

Stedenbouw Ecostad met omvang van Manhattan

Op het eiland Chongming, vlak bij Sjanghai, wordt gebouwd aan de ecologische stad Dongtan. Deze stad in de rivierdelta van de Yangtze zal een oppervlakte van 86 vierkante kilometer beslaan. Dat is net zo groot als het eiland Sint Maarten of het New Yorkse Manhattan.

Dongtan zal een stad zijn bestaand uit drie kleinere steden, waarvan de eerste in 2010 klaar moet zijn. Uiteraard zal het vooral een groene stad zijn, met een uitgebreid netwerk van voetgangers- en fietspaden. Auto's moeten aan de grens van het eiland worden achtergelaten. Het publieke transport zal uitsluitend gebruikmaken van schone technologieën als elektriciteit en waterstof.

In 2010 zullen er 25.000 mensen

wonen in deze nieuwe stad, rond 2030 al een half miljoen. In 2009 zal een brugverbinding het eiland met het vasteland van Sjanghai verbinden. Als alles volgens plan verloopt, kunnen bezoekers van Expo 2010 in Sjanghai een bezoek brengen aan deze voorbeeldstad.

Ongeveer een derde van Dongtan is bestemd voor het agropark Greenport Shanghai, dat de Chinezen met Nederlandse hulp gaan bouwen. De ontwerpplannen voor Greenport Shanghai zijn ontwikkeld door Arup, een stedenbouwkundig bureau uit Londen. Naast Chinese partijen als Shanghai Industrial Investment Corporation en universiteiten zijn Nederlandse partijen betrokken als TransForum, Wageningen Universiteit en kennismakelaar KnowHouse.

Duurzaam ontwerpen

Van wieg tot wieg

Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Things. In dit in 2002 gepubliceerde boek geven William McDonough en Michael Braungart een nieuwe visie op duurzaam ontwerpen. Het is uitgegroeid tot de bijbel van het duurzaam ontwerpen.

Was de bedoeling van duurzaam ontwerpen tot dan toe de schade voor toekomstige generaties zo veel mogelijk te beperken, nu is de centrale gedachte van

de ‘cradle to cradle’-filosofie (wieg tot wieg), dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product nuttig kunnen worden ingezet voor een ander product.

Het verschil met conventioneel hergebruik is dat er geen kwaliteitsverlies is, en dat er geen restproducten zijn die alsnog gestort worden. Deze kringloop wordt aangeduid door het motto: afval is weggegooid eten.

Chinese ambitie: een artistieke impressie van het agropark nabij Sjanghai.

